

at den højtærede Landbrugsminister ikke havde udtalt; det vilde jeg ønske for hans egen Skyld, for Tingets Skyld og for Samfundets Skyld i det hele. Thi alle saglige Fejltagelser kan tilgives, og dem kan man se bort fra; men her saaledes Splittelsens Sæd, her hidsedes man op, den ene mod den anden. Er den højtærede Minister i Tvivl, behøver De blot at tænke Dem tilbage til hin Aften og se, hvorledes vi, som jo var Maalet for denne Udtalelse, befandt os. I selve Udtalelsen, som i saa meget andet, blandes der to Ting sammen; der blandes Spekulationsindkøbene, Varespekulationen — det er det ene — og Udvandingen af Aktiekapital, Kravet om Friaktier, himmelhøje Dividender, Opædning af Reservefondene, Ønsket om at komme udenom de forretningsmæssige Ledere, som saa, at der maatte lægges meget hen til Reservefonden for at imødegaa den Tid, paa hvis gyldne Regn de ikke troede — det er det andet Punkt, som denne almindelig holdte Udtalelse indeholdt. Men der er ingen, der kan tage fejl af, at i dette udflydende, almindelig holdte Udtryk kastes Folk, der er Modstandere af Frihandel, i Bunke med alt det Smuds, som Gullaschperioden har hvirvlet op fra Erhvervslivets Bund. Der talte den højtærede Landbrugsminister — saaledes vilde den afdøde Finansminister Lassen have betegnet det — „ud ad Vinduerne“; han talte ikke til Brostenene, men han talte ud til Landet; og man forstod ham jo.

Lad mig nu først tage Spekulationsmomentet. Jeg gør da den højtærede Minister opmærksom paa, at nogle ganske faa, en meget snæver Kreds, heriblandt min Ringhed, troede ikke paa de gyldne Tider efter Krigen, og vi sagde det ganske tydeligt under Krigen: Der kommer noget ganske andet, end De venter! Men Millioner af Mennesker troede paa det hele Verden over; Millioner af Mennesker troede paa det og forberedte sig paa det. Og det skulde være mærkeligt, om en Mand med saa stor Optimisme som den højtærede Landbrugsminister ikke netop ogsaa havde været paa den Side, hvor man troede paa det; i hvert Tilfælde viste hans politiske Gerninger, at han troede det, for han var netop paa den Tid inde i en meget stor Spekulationsaffære, taget i denne Forstand — jeg tænker paa Kornloven af 1920. Her hedder det i Bemærkningerne: „I Henhold til den foran anførte Oversigt over Udsigterne for Landets Avl af Brødkorn vil der kunne paaregnes et betydeligt Overskud af Hvede og Rug. Forudsættes det, at

der heraf eksporteres tilsammen ca. 11½ Million hkg med en gennemsnitlig Avance for Statskassen af 20 Kr. pr. hkg, opnaas herved en Indtægt af ca. 30 Mill. Kr.“. Ja, det er jo saa vist. Og videre hedder det: „For saa vidt der tilføres Landet de fornødne Kvanta af Foderstoffer, særlig Majs, og der i Udlandet kan opnaas saadanne Priser for Vaarsæd til industriel Anvendelse og til Saasæd, at Eksport med det i § 8 foreslaaede Eksportsystem overhovedet kan foregaa, vil der uden Skade for Landets Husdyrhold kunne eksporteres meget store Mængder af Byg, Havre, Malt, Gryn m. m. Anslaaes Eksporten heraf til ca. 2 Millioner hkg, vil der med en gennemsnitlig Afgift paa 10 Kr. pr. hkg herved kunne indvindes ca. 20 Mill. Kr.“ „disse Indtægtsposter vil med de anførte kalkulerede Beløb udgøre i alt 70,9 Mill. Kr., hvorefter Statens direkte Tilskud bliver 19,4 Mill. Kr.“ Nu kunde jeg ønske, at den højtærede Landbrugsminister fik Indsigt i nogle af disse Varespekulanter Korrespondance fra den Tid, han omtalte med saa megen Foragt, og hvis han fik det, kan han være ganske sikker paa, at han vil møde alle disse „hvis“, „saafremt“, „ifald“, „dersom“ o. s. v., netop akkurat de samme, som han selv opmarcherer med i sine Bemærkninger til Lovforslaget, og saa vil han møde en Konklusion akkurat ligesom hans egen: Lad os haabe og tro det bedste; vi gaar nu ud i det, vi venter, vi skal afsætte saa og saa meget til de og de Priser. Med andre Ord, han foretog Spekulation, saaledes som de andre har foretaget Spekulation, og jeg gad vidst, om det overhovedet er muligt at tænke sig en Købmandsstand, uden at der i dens Handel findes et Spekulationsmoment. Jeg kommer til at tænke paa min gamle Lærer Brentano, der altid sagde, naar han omtalte Købmænd: „Den sande Købmandstype er en mærkværdig Forbindelse af Forsigtighed og Vovemod“, Vovemod maa en Købmand have. Lad os nu sætte, at det baltiske Fata Morgana var blevet Virkelighed, hvorledes vilde vi saa ikke have slynget Ringeagt ud imod hele vor Købmandsstand, hvis den ikke havde forberedt sig derpaa. Hvad vilde vi ikke have sagt Mand for Mand: Er det Folk med Initiativ? Er det en Købmandsstand? Det er Høkere, Spækhøkere, Paalægsforretninger, de har ikke Anelse eller Begreb om, hvordan der skal handles i Verdensmarkedet. Nej, jeg bebrejder dem ikke noget. Det kan være en ganske legitim Spekulation, de har indladt sig paa, en Spekulation af ganske samme Art som den, den højtærede